

Lausunto kuntalain hallituksen esitysluonnoksesta

289/00.04.00/2013

Kh § 148

Kuntalain kokonaisuudistusta on valmisteltu siten, että uusi kuntalaki tulisi voimaan vuoden 2015 alusta. Lain valmistelua varten asetti valtiovarainministeriö heinäkuussa 2012 parlamentaarisen seurantaryhmän, työvaliokunnan ja neljä valmistelujaostoa. Jaostojen työn pohjalta on valmisteltu hallituksen esitysluonnos.

Tavoitteena on ottaa kuntalaissa huomioon kuntien erilaistuminen ja mahdollistaa kuntakohtaisia ratkaisuja hallinnon, johtamisen ja osallistumisen järjestämisessä. Tavoitteena on edistää uusien toimintatapojen muotoutumista ja kuntien toiminnan tehostamista. Lisäksi pyritään edistämään sähköisten toimintatapojen hyödyntämistä.

Kuntalain kokonaisuudistuksen luonnoksessa keskeisiä muutoksia Vihdin kunnan näkökulmasta ovat seuraavat:

Yleistä

- uusi kunnan toiminnan käsite (6 § 2 momentti): sisältää juridisen kuntakonsernin lisäksi kuntien yhteistoiminnan, kunnan omistukseen perustuvan toiminnan sekä ostopalvelut;
- kunnan järjestämisvastuu (8 §): uusi säännös;
- konserniohjaus (14 § 4 kohta): konserniohjeista päättäisi valtuusto;
- kuntavaalit ja valtuuston toimikausi (15 §): kuntavaalit ehdotetaan siirrettäväksi keväälle (huhtikuun kolmas sunnuntai) ja valtuuston toimikausi alkaisi kesäkuun alusta (nykyistä valtuustokautta pidennettäisiin puolella vuodella);
- kuntastrategia (39 §): laatiminen ja sisältö lakisääteiseksi;
- suostumus luottamustoimeen (71 §): luottamustoimeen voitaisiin valita vain henkilö, joka on suostunut ottamaan tehtävän vastaan;
- vaalikelpoisuus (74 §): henkilö ei voisi olla samaan aikaan kunnanhallituksessa ja kuntakonserniin kuuluvan yhtiön hallituksessa;

Organisaatio

- valtuuston koko (16 §): laissa säädettäisiin ainoastaan valtuutettujen vähimmäismäärästä asukasluvultaan erilaisissa kunnissa;
- valtuuston puheenjohtajisto (18 §): lakisääteinen oikeus osallistua kunnanhallituksen kokouksiin (nyt hallintosäännöissä);
- muu organisaatio (31 §): lautakuntien ohella vaihtoehtoisina valiokuntamalli (kunnanhallituksen ja lautakunnan jäsenenä vain valtuutettuja tai varavaltuutettuja), puheenjohtajamalli (lautakunnan puheenjohtaja kunnanhallituksen jäsen), tilaaja-tuottaja -malli (palvelujen järjestämisvastuu ja palvelujen tuottamista koskeva päätöksenteko erotetaan) sekä mahdollisuus asettaa alueellisia toimielimiä;
- päätoimiset ja osa-aikaiset luottamushenkilöt (34 ja 81 §): valtuuston puheenjohtaja, kunnanhallituksen puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja tai

lautakuntien puheenjohtajat voisivat olla päätoimisia tai osa-aikaisia;

- puheenjohtajiston erottaminen (35 §): valtuustolla mahdollisuus erottaa vain puheenjohtajisto;
- kunnanhallitus (40 §): tehtävistä säädettäisiin nykyistä yksityiskohtaisemmin;
- kunnanhallituksen puheenjohtajan tehtävät (41 §): uudet säännökset;
- johtajasopimus (43 §): kunnan ja kunnanjohtajan välinen johtajasopimus pakolliseksi, valtuusto hyväksyy;
- yhteistoiminta (8 luku): nykyistä yksityiskohtaisemmat säännökset yhteistoimintaorganisaatioiden toimielimistä ja yhteistoimintasopimusten sisällöstä;
- liikelaitos (9 luku ja 121 §): johtajaa koskevaa säätelyä yksinkertaistettaisiin ja taloutta koskevia säännöksiä vähennettäisiin;
- sidonnaisuuksien ilmoittaminen (85 §): keskeisillä luottamushenkilöillä (kunnanhallituksen jäsenet, valtuuston puheenjohtajisto ja Vihdin kunnassa myös ympäristölautakunnan jäsenet) sekä viranhaltijoilla (kunnanjohtaja) olisi velvollisuus ilmoittaa sidonnaisuuksistaan tarkastuslautakunnalle, valtuusto voisi laajentaa ilmoittajien piiriä;

Hallintomenettely

- hallintosääntö (91 §): merkitystä ja sisältöä ehdotetaan laajennettavaksi;
- otto-oikeus (93 §): rajattaisiin vain kunnanhallituksen käytettäväksi;
- uudet sähköiset menettelytavat (100 ja 101 §): mahdollistettaisiin sähköinen kokous (näkö- ja ääniyhteys) ja sähköinen päätöksentekomenettely (kokouksen ulkopuolella, mahdollistaa yksimielisiä päätöksiä);
- kokousten johtaminen (103 §): valtuuston ohella myös muiden toimielinten kokousten johtamisesta säännökset lakiin;

Osallistuminen ja tiedottaminen

- aloiteoikeus (23 §): laajentaminen kunnan asukkaiden ohella palvelujen käyttäjiin sekä kunnassa toimiviin yhteisöihin ja säätiöihin;
- kansanäänestys (25 §): neuvoa-antavan kansanäänestysaloitteen ikärajan alentaminen 15 vuoteen ja aloitteen tekijöiden vähimmäismäärän alentaminen, lisäksi kansanäänestyslain muutos niin että äänestys olisi mahdollista sähköisesti;
- nuorisovaltuusto (26 §) sekä vanhus- ja vammaisneuvosto (27 ja 28 §): nuorisovaltuusto ja vanhusneuvosto pakollisia, vammaisneuvosto vapaaehtoinen;
- viestintä ja tiedottaminen (109, 110 ja 141 §): mm. kunnan pöytäkirjojen ja ilmoitusten julkaiseminen sekä palveluista ja taloudesta tiedottaminen yleisessä tietoverkossa;

Talous

- kuntatalousohjelma (12 §): korvaisi nykyisen peruspalveluohjelman ja -budjetin ja kattaisi kuntatalouden kokonaisuudessaan ja sisältäisi myös julkisen talouden suunnitelman edellyttämät yksilöidyt toimenpiteet kuntatalouden tasapainottamiseksi;
- ns. puolueverot (83 §): kunnalle velvoite ilmoittaa tilinpäätöksessään luottamushenkilöiltä heidän antamansa valtuutuksen perusteella perittyjen luottamushenkilömaksujen määrä;
- talousarvio ja -suunnitelma (111 §): huomioon koko kuntakonsernin ta-

louden vastuut ja velvoitteet;

- alijäämän kattamisvelvollisuus (111 §): sitovuutta vahvistettaisiin ja ulotettaisiin koskemaan myös kuntayhtymiä;
- arviointimenettely (119 ja 120 §): erityisen heikossa taloudellisessa asemassa olevien kuntien ja kuntayhtymien arviointimenettely siirrettäisiin valtionosuuslaista kuntalakiin ja koskisi myös kuntayhtymiä;
- takaukset (130 §), kiinteistön luovutukset (131 §) ja julkisen palvelun velvoite (132 §): uudet säännökset.

Valtiovarainministeriö pyytää lausuntoja 26.8.2014 mennessä.

Oheismateriaali

- Lausuntopyyntö
- Tiivistelmä kuntalain kokonaisuudistuksesta
- Luonnos uudeksi kuntalaiksi
- KUUMA-hallintoryhmän laatima lausuntoluonnos

Valmistelija

Antti Luukkanen, etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 044 767 4798

Esittelijä

Kunnanjohtaja

Ehdotus

Kunnanhallitus antaa kuntalain hallituksen esitysluonnoksesta seuraavan lausunnon:

Vihdin kunta pitää kuntalain kokonaisuudistuksen sisältöä erittäin hyvänä ja kannatettavana seuraavin poikkeuksin.

Lakiluonnoksen 8 §:ssä käsitellään kunnan järjestämisvastuuta. Koska merkittävästi kunnan toimialaa koskeva sote-ratkaisu on vielä avoin, tulisi järjestämis- ja rahoitusvastuun osalta tämän pykälän sisältö arvioida vasta sen jälkeen kun ratkaisu on kokonaisuudessaan selvillä.

Lakiluonnoksen 15 §:ssä mainitun kuntavaalien ja valtuuston toimikauden alkamisen ajankohtien aikataulutus voi asettaa haasteita käytännön toiminnalle. Valtuuston toimikauden aikaistaminen on erittäin perusteltua, jolloin uusi valtuusto pääsee käsittelemään seuraavan vuoden talousarviota. Niin ikään kunnallisvaalien toimittaminen sopii luontevasti kevääseen. Sen sijaan käytännön syistä tulisi harkita, onko vaalien toimittamisen ja valtuuston toimikauden alkamisen välinen aikataulu liian tiukka. Valtuustokauden alkamisen edellyttämät valmistelutoimenpiteet ja valtuustokauden toiminnan täysipainoinen käynnistäminen edellyttävät moninaisia toimenpiteitä. Näitä ovat mm. luottamushenkilöpaikkoja koskevat neuvottelut, uusien luottamushenkilöiden yhteystietojen kokoaminen ja käyttöoikeuksien antaminen sähköisiin järjestelmiin. Voi olla syytä joko aikaistaa vaalien ajankohtaa tai siirtää hieman valtuuston toimikauden alkamisajankohtaa niin, että valmistelutoimenpiteille jää riittävästi aikaa.

Lakiluonnoksen 100 §:ssä mainitun sähköisen kokouksen osalta olisi harkittava, voitaisiinko vaatimusta yhtäaikaisesta ääni- ja kuvayhteydestä lieventää. Vaihtoehtoinen ratkaisu voisi olla esimerkiksi puhelinkokous ilman kuvayhteyttä. Puheyhteys yksinäänkin saattaisi turvata riittävällä tavalla jokaisen mahdollisuuden esittää näkemyksensä muille jäsenille.

Niin ikään lakiluonnoksen 101 §:ssä mainittu sähköinen päätöksentekomenettely tulisi sallia itsenäisenä menettelynä eli myös ilman varsinaista ko-

kousta.

Päätös

Kunnanhallitus hyväksyi kunnanjohtajan ehdotuksen yksimielisesti.

Otteen oikeaksi todistaa
Vihdissä 15.8.2014

Antti Luukkanen
pöytäkirjanpitäjä